

Weikkolin Karl August

Lähetyspioneeri Ojakkalan kylästä

Lähetysaarnaja Weikkolin lähti vaimonsa kanssa maanantai-iltana Suomen Pakanalähetysseuran asiamiehenä matkalle Owambo-maahan Etelä-Afrikaan, jatkamaan jo 19 vuotta kestänyttä lähetystöintansa mainitussa maassa. Hra W. on ollut jo 22 vuotta mainitun lähetysseuran palveluksessa ja suurella menestyksellä hartaasti tehnyt työtä pakanain keskuudessa. Kaksi vuotta on hän nyt oleskellut kotimaassa terweyttänsä wahwistamassa ja lewittämässä tietoja Suomen lähetystöimestä etäisessä Afrikassa.

Tämä tamperelaisen Aamulehden 25.7.1890 julkaisema uutinen on esimerkki tuolloin vallalla olleesta tavasta julkistaa matkustavien saapumiset ja lähtemiset sanomalehtien palstoilla – aiemmin kotimaan kulkemisia myöten. Tässä tapauksessa se kertonee myös jota-kin asennoitumisesta lähetystyöhön yleensä, semminkin kun oli nähty uutisen suomentamisen vaiva ruotsinkielisestä Folkwänneren-lehdestä.

Lähetysaarnaja Weikkolin matkasi Afrikkaan jo kolmatta kertaa. Mutta työkausi oli tuskin ehtinyt alkaa, kun hän vaivalloisella matkalla tulvivien seutujen halki sairastui vakavasti ja kuoli Ambomaan Uukuambissa toukokuun 7. päivänä v. 1891.

Rusthollarin poika Ojakkalasta

Karl August Weikkolin syntyi Vihdin Hultilan kylässä Aliväärän rusthollissa huhtikuun 7. päivänä v. 1842. Hän kertoo itse vanhemmistaan, että ”he minua kaswattiwat ja opin heiltä, erittäin äidiltäni, tuntemaan Jumalaa ja Herraa Jesusta”. Kodissa ei ollut muita kirjoja kuin Aapinen, Katekismus, Virsikirja ja Uusi testamentti, ja niitä pikku Kaarle luki ahkerasti. Rippikoulu, jonne mennessään hän oli omien sanojensa mukaan ”surkeassa tilassa”, muodostui hänelle hengelliseksi käännekohtaksi. V. 1859 hän kuuli ensi kerran lähetystyöstä, ja hänessä syttyi halu ryhtyä lähetysaarnajaksi. Samana vuonna perustettiin Suomen Lähetysseura.

V. 1862 Kaarle Weikkolin luki rippi-isänsä, pastori Gustaf Dahlbergin toimittamista Lähetysseuran lehteä, että vasta perustettuun lähetyskouluun etsittiin oppilaita. Vihdin kappalainen E. F. Th. Strandberg taivutteli tuolloin vielä alaikäisen Kaarlen isän myöntymään pyrkimiseen. Opiskelu keskeytyi kuitenkin jo kolmen viikon kuluttua, koska ”wanhempani eiwät woineet kestää sitä, että olin poissa heidän luotansa ja tahtoivat minun sentähden kotiinsa, jonne meninkin”. Seuraavan vuoden kesäkuussa vanhemmat vihdoinkin suostuivat opis-kelun jatkamiseen. Kaarle oli kutsumustietoinen opiskelija, jota sitkeästi vaivannut keuhkotautikaan ja lääkäreiden synkät ennustukset eivät lannistanee.

”Edessä reitti tuntematon aukeaa...”

Kesäkuun 10. päivänä v. 1868 Porvoon piispa F. L. Schauman vihki Weikkolinin papiksi ja lähetyssaarnaajan virkaan yhdessä viiden muun kanssa Helsingin Nikolainkirkossa. Ennen matkaa oli vielä aikaa käydä kotona. Weikkolin kertoo: ”Tällä väliajalla minäkin kävin isäni ja ystäväini luona Wihdissä jäähyväisiä heittäessä. Wiimeiset jäähyväiset sanoin saarnastuolista, josta myös näin, kuinka rakas, hengellinen äitini, rakas Wihdin seurakunta itki lastansa ja seurasi sitä rukouksillansa.” Matka kohti Afrikkaa alkoi varhain juhannusaamuna.

Matkalla nämä ensimmäiset suomalaiset lähetyssaarnaajat pysähtyivät muutamaksi kuukaudeksi Saksaan mm. kieliä opiskelemaan. Perille Kapkaupunkiin saavuttiin juuri ennen uutta vuotta ja Walvis Bayhin nykyisessä Namibiassa helmikuun puolivälissä 1869. Satojen kilometrien mittaiselle vaivalloiselle härkävankkurivaellukselle Otjimbinguusta kohti Ovambomaata lähdettiin toukokuun lopulla v. 1870.

”Takana aavikon ja vuorten janoisten...”

Ondongan heimokuninkaan Shikongo sha Kalulun tapaamisen jälkeen päätettiin heinäkuussa, että Weikkolin lähtee Uukuambin seudulle yhdessä työtoveriensa Martti Rautasen, Pietari Kurvisen ja Antti Piiraisen kanssa. Yhdessä Kurvisen ja Piiraisen kanssa Weikkolin perusti Elimin lähetyssaseman, mutta v. 1872 paikallinen kuningas Nuujoma (Najuma), joka oli alkuun kohdellut heitä ystävällisesti, karkotti heidät. Vielä samana vuonna Weikkolin perusti oman aseman Ondjumbaan, mutta joutui varsin pian hylkäämään sen. V. 1876 hän muutti takaisin Uukuambin seudulle. Perheettömän lähetyssaarnaajan ensimmäistä työkautta leimasi rakentaminen, monet pettymykset, horjuva terveys ja varsinkin viimeisinä aikoina yksinäisyys. V. 1878 Weikkolin määrättiin saattamaan kotimaahan lähetyssaarnaaja Heinosen sairauksista kärsinyttä perhettä. Matkalle lähtiessään Weikkolin jätti muutaman uskollisimman oppilaansa Omaruruun saksalaisen lähetyssaarnaajan hoiviin. Suomeen saavuttiin syyskuun alkupäivinä. Weikkolin kiersi maata kertomassa lähetystyöstä ja löysipä hän ”loman” aikana itselleen puolisonkin. Hänet vihittiin kesäkuussa 1879 Ida Sofia Ingmanin kanssa, ja syyskuussa nuoripari lähti Afrikkaan.

”Sinapinsiemenestä tekee puutarhan...”

Ilokseen Kaarle Weikkolin tapasi Omaruruun jättämänsä oppilaat kastettuina. Siellä Weikkolineille syntyi poika Klaus Johannes maaliskuun 3. päivänä v. 1880. Loppuvuodesta perhe määrättiin asettumaan Omandongoon, jossa oli jo aiemmin työskennellyt suomalaisia lähetyssaarnaajia. Monenlaiset murheet ja ahdistukset koettelivat täälläkin Weikkolineja, ja taudit verottivat heidän voimiaan. Mutta sitten pääsiäisenä v. 1883 Weikkolin sai suureksi riemukseen kastaa 3 ambolaista. Omandongon pieni seurakunta alkoi kasvaa, ja parin vuoden kuluttua siihen kuului jo 88 henkeä.

Elokuussa 1888 Weikkolinin perhe saattoi lähteä kotimaanlomalle jätettyään seurakuntansa kahden nuoren lähetin, August Pettisen ja Yrjö Roihan hoitoon. Matka kesti kauan, sillä Suomeen saavuttiin vasta kesällä 1889.

”Ihmisen on määrä kotiin päästä kerran...”

Vuoden 1890 heinäkuussa Kaarle ja Ida Weikkolin lähtivät paluumatkalle jättäen poikansa Johanneksen kouluun Suomeen. Perheelle oli ehditty varustaa asunto Kaarlen kotikylästä Vihdistä, sillä lääkäri oli kieltänyt terveyssyistä häntä palaamasta Afrikkaan. Itse hän oli kaiken aikaa ollut valmis palaamaan, ja kun Lähetysseuran ”johtokunta oli päättänyt uudistaa lähetyskokeita

Uukuambissa, tarjoutui hän sinne lähtemään, johonka häntä pidettiin erittäinkin sopiwana, kun hän oli jo ennen siellä työskennellyt”.

Lokakuussa saavuttiin Kapkaupunkiin, josta matka jatkui laivalla Walvis Bayhin ja edelleen härkävankkureilla Otjimbingueen. Marraskuussa Kaarle lähti yksin Uukuambiin pannen siellä alulle lähetysaseman perustamisen entisen raunioille. Helmikuussa 1891 puoliset jälleen kohtasivat ja viipyivät Omarurussa pari kuukautta. Huhtikuussa lähdettiin kohti Uukuambia. Tulvien koettelemalla vaarallisella matkalla Kaarle sairastui kuumeeseen, josta hän ei enää toipunut. Perille lähetysasemalleen Weikkolinit eivät ehtineet. Taikaukoinen heimokuningas Negumbo ei antanut lupaa haudata ruumista Uukuambiin, ja K. A. Weikkolinin hauta onkin Ondongassa. Ida Weikkolin palasi kotimaahan loppuvuodesta 1891.

”Elämänjäljet pientareelle piirtyvät...”

K. A. Weikkolinin alkuaikojen työtoverin Pietari Kurvisen laatimassa lyhyessä elämäkerrassa on ote erään vihtiläisen ystävän muistosanoista: ”Hänen, puhdas, wakaa elämänsä oli yhtä woimallinen saarna kuin hänen yksinkertaiset, koristamattomat sanansakin, kaikkia wakuuttamaan siitä, että Kristuksen ewankeliumi on taiwaallinen totuus, ja että ne owat onnelliset, jotka tähän totuuteen toiwonsa perustawat. Yleensä uskottomillakin täällä oli wakuutus siitä, että Kaarle August Weikkolin oli hurskas mies, ja että hän opetti woimallisesti, yksinkertaisesti ja wakawasti, eikä niin kuin kirjanoppineet. Sentähden sanoma hänen kuolemastansa olikin täällä kaikille Wihdin seurakuntalaisille kuin salama poutasäällä, ja yleiset kaipauksen tunteet kuultiin kaikkialla, missä wain Kalle Weikkolinista oli puhetta.”

Teksti: Pekka Nieminen. Teoksesta "Keskeneräinen tehtävä. Vihdin seurakunnan 500-vuotisjuhla-julkaisu." Vihdin seurakunta, 2006. Kuva: Vihdin seurakunta.